

Vergaderjaar 2011–2012

28 286

Dierenwelzijn

F

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 20 september 2011

De toenmalige vaste commissies voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport/Jeugd en Gezin (VWS/JG) en voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) hebben op 24 mei 2011 in een gezamenlijke vergadering gesproken over de brief van 23 mei 2011 van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie inzake de stand van zaken aanpak zoönosen (28 286, E). De commissies hebben vervolgens op 31 mei 2011 een brief gestuurd aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Een afschrift van die brief is verzonden aan de minister-president.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft, mede namens de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, op 22 september 2011 gereageerd.

De huidige vaste commissies voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹ en voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie² brengen bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier voor dit verslag,
Warmolt de Boer

¹ Samenstelling Volksgezondheid, Welzijn en Sport:

Holdijk (SGP), Dupuis (VVD), (*vice-voorzitter*), Linthorst (PvdA), Putters (PvdA), Slagter-Roukema (SP), (*voorzitter*), Thissen (GL), Nagel (50PLUS), Hermans (VVD), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Meurs (PvdA), Quik-Schuijt (SP), Reuten (SP), De Vries-Leggedoor (CDA), Flierman (CDA), Martens (CDA), vac. (CDA), Scholten (D66), Backer (D66), M. de Boer (GL), De Lange (OSF), Beuving (PvdA), Popken (PVV), Frijters-Klijnen (PVV), Van Dijk (PVV), De Grave (VVD), Bröcker (VVD) en Beckers (VVD).

² Samenstelling Economische Zaken, Landbouw en Innovatie:

Holdijk (SGP), Kneppers-Heynert (VVD), (*voorzitter*), Terpstra (CDA), Noten (PvdA), (*vice-voorzitter*), Sylvester (PvdA), Essers (CDA) Thissen (GL), Nagel (50PLUS), Elzinga (SP), Koffeman (PvdD), Reuten (SP), Schaap (VVD), Smaling (SP), Flierman (CDA), Hoekstra (CDA), Van Boxtel (D66), Backer (D66), Vos (GL), De Lange (OSF), Schrijver (PvdA), Postema (PvdA), Vlietstra (PvdA), Van Strien (PVV), Faber-van de Klashorst (PVV), Van Dijk (PVV), Ester (CU), Van Rey (VVD), Bröcker (VVD) en Beckers (VVD).

BRIEF AAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT EN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, LANDBOUW EN INNOVATIE

Den Haag, 31 mei 2011

De vaste commissies voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport / Jeugd en Gezin (VWS/JG) en voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) hebben op 24 mei 2011 in een gezamenlijke vergadering gesproken over de brief van 23 mei 2011 van u en de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie inzake de stand van zaken aanpak zoönosen (28 286, E).

Na kennisneming van deze brief hebben de commissies tot hun teleurstelling moeten constateren dat de in de brief geschetste aanpak niet strekt tot uitvoering van de essentie van de motie Koffeman c.s.¹, namelijk dat de regering maatregelen treft die er toe leiden dat de regie in de bestrijding van voor mensen besmettelijke dierziekten, conform het advies van de commissie Van Dijk, in handen wordt gegeven van het ministerie van VWS.

Het uitblijven van een onvoorwaardelijke keuze voor een centrale regierol voor de minister van VWS bij de aanpak van zoönosen kan volgens de commissies worden geïllustreerd aan de hand van de innerlijke tegenstrijdigheid in de brief. Zo wordt enerzijds op diverse plaatsen in de brief – onder andere in de slotlinea – benadrukt dat het belang van de volksgezondheid voorop staat, doch anderzijds wordt opgemerkt dat de minister van VWS «meebesluit» op het terrein van het ministerie van EL&I. Hieruit blijkt volgens de commissies evident dat de minister van VWS in deze setting maximaal een aan de minister van EL&I nevensgeschikte rol heeft; in elk geval geen centrale regiefunctie. Aldus kan naar het oordeel van beide commissies niet worden gegarandeerd dat het volksgezondheidsbelang te allen tijde kan prevaleren boven andere belangen.

Ook uit de verwijzingen naar bepaalde onderdelen van het beschikbare juridisch instrumentarium trekken de commissies de conclusie dat in de stand van zakenbrief de problematiek van de aanpak van zoönosen vooral wordt benaderd vanuit de invalshoek van het ministerie van EL&I en onvoldoende vanuit de VWS invalshoek. Zo is bijvoorbeeld wel verwezen naar de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (Gwwd), die slechts ten dele raakvlakken heeft met de zoönosenproblematiek maar in het geheel niet naar de onder het ministerie van VWS ressorterende regelgeving die ziet op de voedselveiligheid; daarbij valt te denken aan de Warenwet.

Samengevat is de stand van zakenbrief naar het oordeel van de commissies VWS en LNV niet het veelbelovende regiestuk waar zo lang naar is uitgekeken. De brief is naar het oordeel van de beide commissies niet meer dan een momentopname van een nog immer voortgaande strijd om verantwoordelijkheden tussen de betrokken ministeries; in het bijzonder het ministerie van EL&I en het ministerie van VWS. In geval van een (dreigende) impasse verplaatst de besluitvorming zich volgens de brief naar de ministerraad.

Op dit laatste punt is de stand van zakenbrief in lijn met de uitlatingen van de ministerpresident tijdens de Algemene beschouwingen in de Eerste Kamer op 7 december 2010. Hij liet toen naar aanleiding van de motie Koffeman c.s. weten er geen voorstander van te zijn op voorhand het ministerie van VWS het voortouw te laten nemen bij de aanpak van zoönosen.

¹ Kamerstukken I 2010./11, 32 500, P. De motie is op 14 december 2010 met algemene stemmen aangenomen door de Eerste Kamer.

In geval van een belangenconflict tussen ministeries kan volgens hem de knoop worden doorgemaakt na overleg tussen de premier en de vice-premier.¹

De commissies verzoeken de regering de thans gepresenteerde risicoanalysestructuur voor de aanpak van zoonosen te heroverwegen en te komen tot een definitieve verdeling van verantwoordelijkheden die in overeenstemming is met de motie Koffeman c.s.

De commissies zien de reactie van de regering met bijzondere belangstelling tegemoet.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de minister-president.

De voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport/Jeugd en Gezin,
T. M. Slagter-Roukema

De voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
E. Schuurman

¹ Handelingen I 2010/11, 7 december 2010, nr. 10, blz. 76.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 september 2011

De vaste commissies voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport/Jeugd en Gezin en voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben mij en de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) gevraagd om de recent gepresenteerde risicoanalysestructuur voor de aanpak van zoönosen te heroverwegen (28 286, E). De commissies zijn van mening dat uit de beschreven inrichting van de geïntegreerde humaan-veterinaire risicoanalysestructuur niet blijkt dat de regie bij mij ligt. De commissies refereren aan het wettelijk instrumentarium dat wordt genoemd in onze brief. De commissies stellen dat de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (Gwwd) ten dele raakvlakken heeft met zoönosen. Uit de verwijzing naar deze wet zou blijken dat daarmee vooral de invalshoek van EL&I wordt benaderd.

Ik deel de conclusies van de commissies niet en licht dit graag, mede namens de staatssecretaris van EL&I toe.

De ministeriële verantwoordelijkheden voor de beleidsterreinen volksgezondheid en diergezondheid zijn duidelijk belegd. Ik draag verantwoordelijkheid voor de volksgezondheid en de staatssecretaris van EL&I voor de diergezondheid. Bij de bestrijding van zoönosen komen genoemde verantwoordelijkheden samen.

Het bestrijden van een zoönose kan betekenen dat het instrumentarium van de Gwwd nodig is om de volksgezondheid te beschermen. Als dieren de bron van een uitbraak zijn en er maatregelen moeten worden getroffen die betrekking hebben op die dieren (bijvoorbeeld vaccinatie of afzonderen) dan biedt de Gwwd daar de mogelijkheden toe. De Warenwet, die de commissies als suggestie noemen, biedt geen mogelijkheid om maatregelen te treffen bij levende dieren.

Bij de afweging of en welke maatregelen ter bestrijding van een zoönose moeten worden genomen, staat het belang van de volksgezondheid altijd voorop. Dat blijkt ook uit de ingestelde risicoanalysestructuur waarin mijn ministerie de regie voert. De voorzitter van het bestuurlijk afstemmingsoverleg (BAO) is de directeur-generaal Volksgezondheid. De voorzitter van het *outbreak management team* (OMT) is de directeur van het Centrum Infectieziektebestrijding (CIb) van het RIVM. Ook de voorzitter van het signaleringsoverleg werkt bij het CIb. Het signaleren en beoordelen van risico's voor de volksgezondheid, het adviseren over maatregelen en het voorbereiden van de beslissingen over de maatregelen geschiedt dus onder mijn verantwoordelijkheid. Daarmee is de regierol in het volksgezondheidsdomein belegd.

De commissies merken op dat ik maximaal een aan de minister van EL&I nevenschikte rol nastreef. De ministerraad neemt besluiten op basis van collegiaal bestuur. De wijze waarop de verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor een beleidsterrein wettelijk zijn georganiseerd, houden echter niet in dat de belangen ook nevenschikt zijn. Het volksgezondheidsbelang zal altijd voorop staan. Dat komt tot praktische

uitdrukking in de gepresenteerde risicoanalysestructuur voor de aanpak van zoönosen. Daarmee is het volksgezondheidsbelang stevig belegd en derhalve acht het kabinet heroverweging niet nodig.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E. I. Schippers